

Zasady oceny wniosków LIFE 2020

Podprogram działań na rzecz środowiska

Dokument ten ma na celu wyjaśnienie wnioskodawcom kryteriów i procedur, które zostaną zastosowane w celu oceny wniosków dotyczących „projektów tradycyjnych” złożonych w ramach naboru w 2020 r. w ramach podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE.

Gdy jest to stosowne, w czasie oceny uwzględnia się również następujące oficjalne dokumenty:

- * Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1293/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE), OJ L 347 z dnia 20/12/2013;
- * Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/210 z dnia 12 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu prac na lata 2018–2020 dla programu LIFE, OJ L39 z dnia 13/02/2018;
- * Wytyczne dla wnioskodawców LIFE 2020 – Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami;
- * Wytyczne dla wnioskodawców LIFE 2020 – Przyroda i różnorodność biologiczna;
- * Wytyczne dla wnioskodawców LIFE 2020 – Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska;
- * Wzór umowy o dotację programu LIFE;
- * rozporządzenia finansowe.

SPIS TREŚCI

UWAGI OGÓLNE	3
I. ETAP 1: DOKUMENT KONCEPCYJNY	5
1) FAZA OTWARCIA*	5
2) KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI DOKUMENTU KONCEPCYJNEGO	5
3) KRYTERIA PRZYZNANIA FINANSOWANIA DLA DOKUMENTU KONCEPCYJNEGO.....	7
II. ETAP 2: PEŁNY WNIOSEK.....	8
1) FAZA OTWARCIA*	9
2) FAZA PRZYZNANIA FINANSOWANIA NA PODSTAWIE PEŁNEGO WNIOSKU	9
3) KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI DLA PEŁNEGO WNIOSKU	14
4) FAZA DOPUSZCZENIA LUB WYKLUCZENIA PEŁNEGO WNIOSKU	16
5) FAZA FINANSOWA WYBORU PEŁNEGO WNIOSKU	17
III. SPORZĄDZENIE KOŃCOWEJ LISTY PROJEKTÓW REKOMENDOWANYCH DO FINANSOWANIA I DOPUSZCZONYCH DO FAZY REWIZJI ORAZ LISTY REZERWOWEJ	20
IV. DECYZJA W SPRAWIE OCENY I POWIADOMIENIE KOMITETU DS. LIFE	21
V. WYKORZYSTANIE WNIOSKÓW Z LISTY REZERWOWEJ	22
VI. PODPISANIE UMOWY O DOTACJĘ.....	22
FORMULARZE SZCZEGÓŁOWEJ OCENY PEŁNEGO WNIOSKU W RAMACH PODPROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA	23

UWAGI OGÓLNE

Niniejsze zasady oceny stosują się **WYŁĄCZNIE** do wyboru **projektów pilotażowych, demonstracyjnych i dotyczących najlepszych praktyk oraz projektów informacyjnych, dotyczących zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji programu LIFE** w znaczeniu art. 2 lit. a), b), c) i h) rozporządzenia LIFE, inaczej zwanych „projektami tradycyjnymi”.

W odniesieniu do oceny projektów zintegrowanych, projektów pomocy technicznej, projektów służących budowaniu potencjału, projektów przygotowawczych, dotacji operacyjnych i instrumentów finansowych w ramach programu LIFE należy zapoznać się z odpowiednimi dokumentami dostępnymi na stronie programu LIFE.

Procedurę oceny, wyboru i przyznania finansowania przeprowadzają Komisja Europejska i Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME), określane dalej jako „Instytucja Zamawiająca”, przy wsparciu konsorcjum niezależnych specjalistów ds. oceny, określanego dalej jako „Wykonawca”. Natomiast Instytucja Zamawiająca jest odpowiedzialna za całą procedurę, w tym za przyznanie końcowych ocen punktowych, przygotowywanie listy wniosków do współfinansowania oraz odrzucenie wniosków.

Niniejszy dokument dotyczy tylko naboru wniosków w ramach podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE w 2020 r.

Procedura składania i oceny wniosków będzie realizowana w dwóch etapach:

- Etap 1: Dokument koncepcyjny (około 10 stron);
- Etap 2: Pełny wniosek.

Do złożenia pełnych wniosków zaproszeni zostaną tylko wnioskodawcy, którzy przedstawili najwyżej sklasyfikowane dokumenty koncepcyjne.

Tylko dokumenty koncepcyjne, które zostały dostarczone do Instytucji Zamawiającej za pomocą internetowego generatora wniosków eProposal przed upływem terminu określonego w załączniku nr 1 wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020, a następnie przeszły fazę otwarcia (patrz punkt 2), zostaną zarejestrowane w bazie danych ESAP (*Evaluation and Selection Award Procedure*) programu LIFE.

Instytucja Zamawiająca będzie musiała otrzymać pełne wnioski za pomocą internetowego generatora wniosków eProposal przed upływem terminu określonego w załączniku nr 1 wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020. Następnie wnioski, które przeszły etap otwarcia (patrz punkt 2), zostaną zarejestrowane w bazie danych ESAP (*Evaluation and Selection Award Procedure*) programu LIFE.

Wszelkie informacje lub dokumenty złożone w inny sposób lub po upływie terminu nie będą brane pod uwagę, jeśli Instytucja Zamawiająca wyraźnie ich nie zażąda.

Podstawowe zasady wyboru i oceny

Projekty zgodne z art. 2 lit. a), b), c) i h) rozporządzenia LIFE

W wyborze **projektów pilotażowych, demonstracyjnych i dotyczących najlepszych praktyk oraz projektów informacyjnych, dotyczących zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji programu LIFE** w znaczeniu **art. 2 lit. a), b), c) i h) rozporządzenia LIFE** stosowana będzie ta sama metodyka techniczna wyboru projektów oraz będą one podlegać tym samym kryteriom kwalifikowalności i przyznania finansowania, jakie nakreślono w niniejszym dokumencie.

Wszyscy oceniający, zarówno z Instytucji Zamawiającej, jak i Wykonawcy, muszą oprzeć swoją ocenę wniosków na postanowieniach niniejszych zasad oceny oraz pytaniach przygotowanych dla poszczególnych kryteriów.

W granicach środków, które zgodnie z rozporządzeniem LIFE można przyznać na daną tematykę, należy przestrzegać zasady równego traktowania wszystkich wniosków we wszystkich fazach procedury oceny. Oceny i punkty przyznawane wszystkim wnioskom muszą być możliwie jak najbardziej obiektywne i sprawiedliwe. Wszystkie decyzje i oceny punktowe muszą być jasno poparte uzasadnionymi uwagami.

Wnioskodawcy powinni pamiętać, że oceniający będą sprawdzać informacje istotne dla każdego etapu, kroku lub kryterium, analizując przede wszystkim określone formularze, w których takie informacje powinny być dostępne. Dlatego tak ważne jest to, aby istotne informacje zostały wpisane w odpowiednim formularzu.

I. ETAP 1: DOKUMENT KONCEPCYJNY

1) FAZA OTWARCIA*

Wnioski będą sprawdzane pod względem zgodności z następującymi kryteriami:

1. Wniosek został złożony przed upływem terminu określonego w załączniku 1 wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020.
2. W celu sporządzenia i złożenia wniosku zastosowano odpowiednie formularze programu LIFE 2020 w generatorze wniosków eProposal. W zależności od celów wniosków, formularze aplikacyjne w generatorze wniosków eProposal będą dotyczyły obszarów priorytetowych „Przyroda i różnorodność biologiczna“, „Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami” i „Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska” programu LIFE.

* Kontrola wstępna będzie wykonywana za pomocą narzędzia eProposal, a nie w bazie ESAP.

Wszystkie wnioski, których nie odrzucono w fazie otwarcia, są dopuszczone do dokładnej oceny jakościowej przy użyciu określonych kryteriów kwalifikowalności i przyznania finansowania oraz systemu ocen punktowych.

2) KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI DOKUMENTU KONCEPCYJNEGO

Aby spełnić kryteria kwalifikowalności, dokument koncepcyjny musi wykazać, że projekt:

- przyczynia się do realizacji jednego lub kilku celów ogólnych określonych w art. 3 rozporządzenia LIFE oraz celów szczegółowych określonych w art. 10, 11 i 12 rozporządzenia LIFE,
- wchodzi w zakres obszaru priorytetowego (określonego w art. 9 rozporządzenia LIFE) podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE, w ramach którego złożono wniosek dotyczący projektu,
- jest realizowany w Unii Europejskiej i/lub na terytoriach, na których zastosowanie mają Traktaty i odpowiednie przepisy dorobku prawnego UE lub stanowi jeden z wyjątków przewidzianych w art. 5 i 6 rozporządzenia LIFE i określonych w wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020,
- odpowiada jednemu z następujących rodzajów projektów, które zdefiniowano w art. 2 lit. a), b), c) i h) rozporządzenia LIFE:
 - „Projekty pilotażowe” oznaczają projekty, w których zastosowana zostaje technika lub metoda nigdzie wcześniej niestosowana lub nietestowana, zapewniająca potencjalne korzyści dla środowiska lub klimatu w porównaniu z istniejącymi najlepszymi praktykami, i która może zostać następnie zastosowana w podobnych sytuacjach na szerszą skalę.
 - „Projekty demonstracyjne” oznaczają projekty polegające na zastosowaniu w praktyce, testowaniu, ocenie i rozpowszechnianiu działań, metodyk lub podejść, które są nowe lub nieznanne w określonym kontekście projektu, takim jak kontekst geograficzny, ekologiczny, społeczno-ekonomiczny, a

które mogłyby być zastosowane w innym miejscu w podobnych okolicznościach.

- „Projekty dotyczące najlepszych praktyk” oznaczają projekty, które stosują odpowiednie, efektywne pod względem kosztów i nowoczesne techniki, metody i podejścia, biorąc pod uwagę szczególny kontekst projektu.
 - „Projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji” oznaczają projekty mające na celu wspieranie komunikacji, rozpowszechniania informacji i zwiększania poziomu świadomości w zakresie podprogramu działań na rzecz środowiska.
- **nie** skupia się na badaniach ani budowaniu dużej infrastruktury.

Dokumenty koncepcyjne powinny zapewniać zgodność z kryteriami kwalifikowalności dotyczącymi poszczególnych obszarów priorytetowych:

- Projekty pilotażowe i demonstracyjne w ramach **obszaru priorytetowego Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami** muszą obejmować działania prowadzące do znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich dla przedmiotowych kwestii związanych z działaniami na rzecz środowiska i/lub klimatu.
- Projekty pilotażowe, demonstracyjne i projekty dotyczące najlepszych praktyk w ramach **obszaru priorytetowego Przyroda i różnorodność biologiczna** muszą przeznaczać przynajmniej 25% kwalifikowalnego budżetu na konkretne działania ochronne (przewiduje się ograniczone wyjątki w związku z określonymi potrzebami polityki, które zostaną wyraźnie określone w wytycznych dla wnioskodawców). Konkretnie działania ochronne to takie działania, które przynoszą znaczące i wymierne skutki bezpośrednio dla przedmiotowych kwestii związanych ze środowiskiem i klimatem. W tym przypadku powinny prowadzić do poprawy lub spowolnienia/zatrzymania/odwrócenia procesu pogarszania się stanu ochrony lub stanu ekologicznego przedmiotowych gatunków, siedlisk, ekosystemów lub usług ekosystemowych.
- Projekty pilotażowe, demonstracyjne, projekty dotyczące najlepszych praktyk lub projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji w ramach **obszaru priorytetowego Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska** muszą obejmować działania prowadzące do znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich lub pośrednich dla przedmiotowych kwestii środowiskowych przez spowodowanie znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich dla przedmiotowych kwestii związanych z zarządzaniem w zakresie środowiska i/lub zarządzaniem związanym z klimatem, informacją lub zwiększaniem świadomości i rozpowszechnianiem informacji.

Informacja dla wnioskodawców brytyjskich: Należy pamiętać, że po wejściu w życie unijno-brytyjskiej umowy o wystąpieniu* w dniu 1 lutego 2020 r., zwłaszcza jej art. 127 ust. 6, 137 i 138, odniesienia do osób prawnych mających siedzibę w państwie członkowskim Unii Europejskiej rozumie się jako odniesienia obejmujące również osoby prawne mających siedzibę w Wielkiej Brytanii. Brytyjskie osoby prawne kwalifikują się zatem do uczestnictwa w niniejszym naborze.

3) KRYTERIA PRYZNANIA FINANSOWANIA DLA DOKUMENTU KONCEPCYJNEGO

Aby zostały dopuszczone do klasyfikacji, wszystkie dokumenty koncepcyjne muszą uzyskać co najmniej ocenę dopuszczającą za następujące kryteria przyznania finansowania:

Kryteria przyznania finansowania dla dokumentu koncepcyjnego	Minimalna punktowa ocena dopuszczająca	Maksymalna ocena punktowa
1. Ogólna jakość wniosku	5	20
2. Ogólna europejska wartość dodana	10	30
Ogólna ocena punktowa (dopuszczająca)	15	50

Ogólna jakość wniosku

Kryterium to skupia się na klarowności logiki interwencji we wniosku (łącznie z opisem kontekstu przed podjęciem działań), jego wykonalności i orientacyjnym stosunkiem kosztu do efektu.

Należy opisać kontekst przed podjęciem działań. W szczególności należy jasno zidentyfikować problemy środowiskowe i zagrożenia. Należy wykazać jasne, logiczne powiązanie pomiędzy problemami / zagrożeniami będącymi przedmiotem projektu a jego celami, planowanymi działaniami i przewidywanymi rezultatami. Główne działania i przewidywane rezultaty należy opisać i wyrazić ilościowo. Dokument koncepcyjny musi również wskazać sposób strukturę partnerstwa utworzonego w celu realizacji projektu.

Aby umożliwić ocenę wykonalności projektu, dokument koncepcyjny musi określić sposób, miejsce, czas i wykonawcę wszystkich głównych działań. Należy orientacyjnie przedstawić środki niezbędne do realizacji projektu. Należy jasno określić przewidywane rezultaty. Środki techniczne, kompetencje i specjalistyczna wiedza beneficjentów zaangażowanych w realizację projektu muszą być wystarczające, aby umożliwić jego wdrożenie. Należy ocenić główne potencjalne trudności oraz opisać realistyczną strategię ich łagodzenia.

Projekt powinien zapewniać korzystny stosunek kosztu do efektu, tj. orientacyjna ogólna wartość inwestycji powinna być zasadna w odniesieniu do oczekiwanych efektów i rezultatów.

Dokumenty koncepcyjne mogą uzyskać do 20 punktów za ogólną jakość wniosku. Punktowa ocena dopuszczająca dla tego kryterium wynosi 5 punktów.

Ogólna europejska wartość dodana

Kryterium to skupia się na wsparciu projektu dla realizacji priorytetów programu LIFE, jego oczekiwanych efektów oraz trwałości rezultatów projektu.

Dokument koncepcyjny musi wykazać, jak projekt wspiera realizację jednego lub kilku celów szczegółowych obszarów priorytetowych podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE. Cele te są określone w art. 10, 11 i 12 rozporządzenia LIFE. Ocenione zostaną wielkość i jakość tego wsparcia.

Oczekiwany efekt projektu oznacza wielkość i wsparcia dla wdrożenia, aktualizacji i rozwoju polityki i ustawodawstwa środowiskowego Unii Europejskiej, oraz zapewniane przez projekt korzyści środowiskowe, które powinny być konkretne, realistyczne i wyrażone ilościowo.

Trwałość rezultatów projektu w średnim i długim okresie oznacza zdolność do ich utrzymania po realizacji projektu. Dokumenty koncepcyjne powinny w wystarczającym stopniu określać sposób zapewnienia kontynuacji niezbędnych działań w ramach projektu i niezbędnego finansowania po jego zakończeniu projektu. Przenoszenie i powielanie rezultatów również uznaje się za element trwałości projektu.

Dokumenty koncepcyjne mogą uzyskać do 30 punktów za to kryterium. Punktowa ocena dopuszczająca dla tego kryterium wynosi 10 punktów.

Klasyfikacja dokumentów koncepcyjnych

Dokumenty koncepcyjne będą klasyfikowane według jakości i, tj. ilości punktów otrzymanych za kryteria przyznania finansowania „ogólna jakość projektu” oraz „ogólna europejska wartość dodana”.

W przypadku dokumentów koncepcyjnych o takiej samej ilości punktów za kryterium przyznania finansowania „ogólna jakość projektu” pierwszeństwo będą miały dokumenty koncepcyjne, które uzyskały więcej punktów za kryterium „ogólna europejska wartość dodana”. Jeśli dokumenty koncepcyjne uzyskają tyle samo punktów za oba kryteria, o ostatecznej klasyfikacji zadecyduje komitet oceniający.

Lista wnioskodawców zaproszonych do złożenia pełnego wniosku zawiera najwyżej sklasyfikowane wnioski, dla których suma wnioskowanego unijnego wkładu finansowego jest 2 - 2,5 razy większa niż dostępny budżet. Długa lista zawiera listy cząstkowe dotyczące poszczególnych obszarów priorytetowych. Jeśli zapotrzebowanie w jednym obszarze priorytetowym będzie niewystarczające, rozszerzone zostaną listy dla pozostałych obszarów priorytetowych.

Koncepcje, które nie osiągną minimalnego progu dla jednego lub obu kryteriów oraz które nie znalazły się na długich listach nie zostaną dopuszczone do etapu 2.

II. ETAP 2: PEŁNY WNIOSEK

Do złożenia pełnych wniosków zostaną zaproszeni wnioskodawcy, których dokumenty koncepcyjne zostały najwyżej sklasyfikowane. Dopuszcza się ograniczoną elastyczność między dokumentem koncepcyjnym i pełnym wnioskiem

w odniesieniu do działań, partnerstwa i budżetu. Elastyczność nie może jednak prowadzić do zmiany charakteru projektu w porównaniu z dokumentem koncepcyjnym. Wnioskowany wkład finansowy (wkład UE) nie może przekraczać o więcej niż 10% wkładu określonego w dokumencie koncepcyjnym.

Z wyjątkiem fazy otwarcia, wnioskodawcy powinni zdawać sobie sprawę, że różne fazy procesu oceny mogą odbywać się w tym samym czasie. Ma to na celu możliwie jak najszybsze sfinalizowanie oceny i powiadomienie wnioskodawców o wynikach końcowych.

1) FAZA OTWARCIA*

Wnioski będą sprawdzane pod względem zgodności z następującymi kryteriami:

1. Wniosek został złożony przed upływem terminu określonego w załączniku 1 wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020.
2. W celu sporządzenia i złożenia wniosku zastosowano odpowiednie formularze programu LIFE 2020 w generatorze wniosków eProposal. W zależności od celów wniosków, formularze aplikacyjne w generatorze wniosków eProposal będą dotyczyć obszarów priorytetowych „Przyroda i różnorodność biologiczna“, „Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami” i „Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska” programu LIFE.

* Kontrola wstępna będzie wykonywana za pomocą narzędzia eProposal, a nie w bazie ESAP.

2) FAZA PRYZNANIA FINANSOWANIA NA PODSTAWIE PEŁNEGO WNIOSKU

Wszystkie wnioski, których nie odrzucono w fazie otwarcia, są poddawane dokładnej ocenie jakościowej w fazie przyznania finansowania przy użyciu określonego systemu kryteriów i ocen punktowych dla projektów złożonych w ramach podprogramu działań na rzecz środowiska.

Kryteria przyznania finansowania		Minimalna punktowa ocena dopuszczająca*	Maksymalna ocena punktowa
Spójność techniczna i finansowa oraz jakość			
1.	Spójność techniczna i jakość	10	20
2.	Spójność finansowa i jakość (w tym stosunek kosztu do efektu)	10	20

Europejska wartość dodana:		
3. Wielkość i jakość wsparcia dla realizacji szczegółowych celów obszarów priorytetowych podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE	10	20
4. Trwałość (możliwość kontynuacji, powielania, przenoszenia)	8	15
Ogólna ocena punktowa (dopuszczająca)	50*	
Punkty dodatkowe		
5. Wsparcie dla realizacji tematyki projektów	-	0 lub 5
6. Synergie (w tym wielofunkcyjność i integracja/komplementarność (maks. 8 pkt), zielone zamówienia publiczne (maks. 1 pkt), oznakowanie ekologiczne (maks. 1 pkt) oraz wykorzystanie wyników badań UE (maks. 1 pkt)) - Ponadnarodowość (maks. 4 pkt)	-	15
Maksymalna ocena punktowa		100

*Wniosek dotyczący projektu musi uzyskać co najmniej minimalną punktową ocenę dopuszczającą za każde kryterium przyznania finansowania ORAZ suma punktów otrzymanych za kryteria, w odniesieniu do których ustalono minimalną ilość punktów, musi wynosić co najmniej 50 punktów.

1. Spójność techniczna i jakość

Kryterium to skupia się na przejrzystości i wykonalności działań mających na celu osiągnięcie przewidywanych rezultatów i wyników projektu. Ani działania, ani przewidywane rezultaty i wyniki nie mogą być sprzeczne z celami programu LIFE. Należy dokładnie opisać kontekst przed podjęciem działań, a wniosek musi wykazać wyraźny związek pomiędzy problemami i zagrożeniami, celami projektu, zaplanowanymi działaniami i ich przewidywanymi rezultatami. Wszystkie działania należy prawidłowo opisać i wyrazić ilościowo oraz, w razie potrzeby, należy dodać odpowiednie mapy. Wniosek musi jasno opisać sposób, miejsce, czas oraz wykonawców wszystkich działań, które zostaną podjęte w ramach projektu.

Wniosek należy przygotować w taki sposób, aby umożliwić oceniającym ocenę wystarczalności środków technicznych i wiedzy specjalistycznej danego konsorcjum dla realizacji projektu.

Harmonogram musi być realistyczny, a wszelkie potencjalne trudności należy poprawnie ocenić w odpowiednich formularzach.

Wszelkie działania, które bezpośrednio nie przyczyniają się do osiągnięcia celów projektu, mogą zostać uznane za niekwalifikowalne (np. działania przygotowawcze lub opracowania niezwiązane z wdrożeniem projektu, wszelkie podstawowe

badania naukowe itd.) W ramach tego kryterium wniosek może uzyskać do 20 punktów. Dopuszczająca ocena punktowa dla tego kryterium wynosi 10 punktów.

2. Spójność finansowa i jakość (w tym stosunek kosztu do efektu)

Ocenie poddany zostanie planowany budżet i jego zgodność z planowanymi działaniami oraz z mającymi zastosowanie zasadami, a także efektywność kosztowa planowanego podejścia. Oceniony zostanie również stosunek kosztu do efektu przewidywanych wyników projektu, którego dotyczy wniosek.

Wkład finansowy beneficjentów/podmiotów współfinansujących, planowany budżet i planowane wydatki projektowe muszą być zgodne z przepisami i zasadami określonymi w wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2019, wzorem umowy o dotację programu LIFE¹ oraz rozporządzeniem LIFE. Budżet musi być transparentny, co oznacza, że pozycje kosztów powinny być odpowiednio opisane oraz spójne i efektywne kosztowo, w tym w zakresie zarządzania projektem.

W ramach tego kryterium wniosek może uzyskać do 20 punktów. Dopuszczająca ocena punktowa dla tego kryterium wynosi 10 punktów.

3. Europejska wartość dodana: wielkość i jakość wsparcia dla realizacji celów szczegółowych obszarów priorytetowych podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE

Oceniany będzie zakres, w jakim każdy wniosek przyczynia się do realizacji jednego lub kilku celów szczegółowych obszarów priorytetowych podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE, określonych w art. 10, 11 i 12 rozporządzenia LIFE, a także jakość tego wkładu.

Ocena tego kryterium obejmuje w szczególności wielkość i jakość przewidywanych efektów (korzyści środowiskowe/klimatyczne) na koniec projektu. Muszą one być możliwie jak najbardziej konkretne, realistyczne i w miarę możliwości wyrażone ilościowo. Ocena tego kryterium obejmuje w szczególności skalę oczekiwanych efektów środowiskowych związanych z działaniami podejmowanymi w ramach projektu na zakończenie projektu w porównaniu z szacowanym lub zmierzonym stanem zastanym na początku realizacji projektu.

Jeśli to stosowne, uwzględniona zostanie istotność kontekstu terytorialnego, społecznego i politycznego, na który zgodnie z oczekiwaniami wpłynąć mają działania w ramach projektu. Przewidywane efekty należy wyrazić z uwzględnieniem kluczowych wskaźników poziomu projektu LIFE. Ocena ta uwzględnia jedynie działania, które zostały uznane za wykonalne w oparciu o ocenę spójności technicznej i finansowej.

W ramach tego kryterium wniosek może uzyskać do 20 punktów. Dopuszczająca ocena punktowa dla tego kryterium wynosi 10 punktów.

4. Europejska wartość dodana: trwałość (możliwość kontynuacji, powielania, przenoszenia)

¹ Łącznie z warunkami ogólnymi i załącznikiem X do wzoru umowy o dotację oraz wytycznymi finansowymi i administracyjnymi: http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/life2014_2020/index.htm

Trwałość rezultatów projektu w średnim i długim okresie oznacza zdolność do utrzymania tych rezultatów po wdrożeniu projektu czy to w formie kontynuacji, czy też powielenia lub przeniesienia.

Kontynuacja oznacza dalsze stosowanie przez podmioty zaangażowane w realizację projektu rozwiązań wdrożonych w ramach projektu po zakończeniu okresu jego realizacji. Kontynuacja może również oznaczać dalsze rozszerzenie ich zasięgu geograficznego. Sama kontynuacja i samo utrzymywanie rezultatów projektu będą wystarczające do uzyskania oceny dopuszczającej, natomiast dalsze rozszerzanie zasięgu geograficznego będzie oceniane na podstawie przewidywanego zakresu, co czyni je porównywalnym do powielania lub przenoszenia.

Powielanie oznacza, że rozwiązania zastosowane w ramach projektu są wykorzystywane ponownie w ten sam sposób i do tych samych celów przez inne podmioty/sektory w trakcie realizacji projektu lub po jego zakończeniu

Przenoszenie oznacza, że rozwiązania zastosowane w ramach projektu są wykorzystywane w inny sposób lub w innym celu związanym ze środowiskiem, z działaniami na rzecz klimatu lub w powiązonym celu związanym z zarządzaniem i informacją przez te same lub inne podmioty/sektory w trakcie realizacji projektu lub po jego zakończeniu.

Wnioskodawcy powinni wykazać w swoich wnioskach, że rozwiązania (tj. techniki, metody, metodyki, podejścia, działania lub działania pomocnicze na rzecz komunikacji, rozpowszechniania informacji i podnoszenia świadomości) mające na celu wywarcie bezpośrednich lub pośrednich pozytywnych skutków w odniesieniu do powiązanych celów określonych w rozporządzeniu LIFE mogą być kontynuowane, powielane lub przenoszone.

Udana kontynuacja, udane powielanie lub przenoszenie wymagają strategii obejmującej zadania, które mają na celu powielenie efektów rozwiązań projektu i doprowadzenie do ich szerszego wykorzystania, osiągającego masę krytyczną w trakcie trwania projektu i/lub w krótkim i/lub średnim okresie po zakończeniu realizacji projektu LIFE. Wykracza to poza transfer wiedzy i poza tworzenie sieci i obejmuje praktyczne zastosowanie rozwiązań opracowanych i/lub stosowanych w projekcie poza okresem realizacji projektu, w innych miejscach lub w innym celu. Wnioskodawcy muszą przedstawić jednoznaczny i wiarygodny opis strategii i przewidywanych środków zapewniających realizację tego celu.

W ramach tego kryterium wniosek może uzyskać do 15 punktów. Dopuszczająca ocena punktowa dla tego kryterium wynosi 8 punktów.

5. Europejska wartość dodana: wsparcie dla realizacji tematyki projektów

Wnioski projektowe wyraźnie wpisujące się w tematykę projektów wdrażających priorytety tematyczne określone w załączniku III dla podprogramu działań na rzecz środowiska ustalonego w wieloletnim programie pracy² otrzymają dodatkowe

² Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2018/210 z dnia 12 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu prac na lata 2018–2020 dla programu LIFE. 12

punkty w ramach tego kryterium.

Wnioski projektowe w ramach obszaru priorytetowego Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami otrzymają 5 punktów, jeśli w pełni wpisują się w co najmniej jeden z tematów projektów wymienionych w rozdziale 3 dla tego obszaru priorytetowego. Jeśli ponadto rozwiązania (tj. techniki, metody, działania, metodyki lub podejścia w rozumieniu art. 2 rozporządzenia LIFE) dla przedmiotowego problemu środowiskowego są nowe lub nieznanne w Unii Europejskiej, projekt otrzyma dodatkowe 5 punktów.

Wnioski projektowe w ramach obszaru priorytetowego Przyroda i różnorodność biologiczna oraz w ramach obszaru priorytetowego Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska otrzymają 10 punktów, jeśli w pełni wpisują się w jeden z tematów projektów w ramach tego obszaru priorytetowego.

Nie ustalono minimalnej punktowej oceny dopuszczającej dla tego kryterium.

6. Europejska wartość dodana: synergie i ponadnarodowość

- *Synergie (w tym wielozadaniowość i integracja/komplementarność, zielone zamówienia publiczne, oznakowanie ekologiczne oraz wykorzystanie wyników badań sfinansowanych przez UE):*

Synergie można uzyskać za pomocą wielozadaniowych podejść i integracji i/lub komplementarności z innymi politykami UE i mechanizmami finansowania. Wnioski otrzymają dodatkowe punkty za synergie i działania komplementarne w zależności od ich zakresu i jakości.

Wielozadaniowy mechanizm realizacji oznacza, że we wniosku nie tylko planuje się osiągnięcie szczegółowych celów środowiskowych projektu, ale również przewiduje się konkretne działania nastawione na osiągnięcie innych celów.

Pozytywnie oceniane będą wnioski projektowe, które chociaż skupiają się na określonym problemie środowiskowym, zwiększają **zakres włączenia (integrację)** określonych celów środowiskowych do innych obszarów polityki i/lub zapewniają **komplementarność** z nimi, w ten sposób tworząc synergie z celami innych polityk unijnych. Za wielozadaniowe mechanizmy, integrację lub komplementarność, lub też ich dowolną kombinację można uzyskać do ośmiu dodatkowych punktów. .

Synergie można również osiągnąć za pomocą zielonych przetargów publicznych i wykorzystania programu oznakowania ekologicznego w celu integracji celów ekologicznej produkcji i dostaw usług z wykorzystaniem wyników badań w ramach programu „Horyzont 2020” lub wcześniejszych programów. Dlatego za zobowiązanie do stosowania **zielonych zamówień publicznych**³ i/lub preferencje dla produktów lub usług objętych **oficjalnie uznanymi programami oznakowania ekologicznego**, takimi jak europejskie oznakowanie ekologiczne⁴ poprzez jasny mechanizm realizacji, przyznaje się po jednym punkcie dodatkowym.

³ Odnosnie do zielonych zamówień publicznych zob. http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm, a w szczególności http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

⁴ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>

Za **wykorzystanie** wyników projektów w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczących środowiska i klimatu finansowanych w ramach programu „Horyzont 2020” lub poprzednich programów ramowych zostanie również przyznany jeden punkt dodatkowy, jeżeli istnieją wystarczające dowody na wartość dodaną takiego wykorzystania ich wyników dla projektu.

– *Ponadnarodowość* (maksymalnie 4 punkty)

Jeżeli współpraca ponadnarodowa między państwami członkowskimi ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów projektu, preferowane będą stosowne wnioski. Na podstawie tego kryterium wnioskowi można przyznać do czterech dodatkowych punktów, jeśli istnieją wystarczające dowody potwierdzające wartość dodaną podejścia ponadnarodowego.⁵

Nie ustalono minimalnej punktowej oceny dopuszczającej dla tego kryterium.

Zakończenie fazy przyznania finansowania

Na podstawie ocen każdy wniosek znajdzie w jednej z następujących sytuacji:

- Wszystkie wnioski uzyskujące niższą końcową ocenę punktową niż punktowa ocena dopuszczająca dla któregokolwiek z kryteriów przyznania finansowania, dla których określono minimalną punktową ocenę dopuszczającą, LUB wnioski, których łączna suma dla tych samych kryteriów jest niższa niż 50 punktów (minimalna punktowa ocena dopuszczająca), zostaną uznane za „odrzucone w fazie przyznania finansowania” oraz nie będą dalej oceniane.
- W przypadku wszystkich wniosków, które nie znalazły się w powyższej sytuacji, łączną sumę punktów (maksymalną ocenę punktową), jaką można przyznać, oblicza się przez dodanie w ramach końcowego zsumowania ocen punktowych uzyskanych dla 6 kryteriów przyznania finansowania.

3) KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI DLA PEŁNEGO WNIOSKU

Wnioski są sprawdzane pod względem ich zgodności z kryteriami kwalifikowalności. Należy zapoznać się z informacjami w wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020 dotyczącymi wykorzystania generatora eProposal i informacji, które należy podać. Aby spełnić kryteria kwalifikowalności, pełny wniosek musi wykazać, że:

- przyczynia się do realizacji jednego lub kilku celów ogólnych określonych w art. 3 rozporządzenia LIFE oraz stosownych celów szczegółowych określonych w art. 10, 11 i 12 rozporządzenia LIFE,
- wchodzi w zakres obszaru priorytetowego (określonego w art. 9 rozporządzenia LIFE) podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE, w ramach którego złożono wniosek dotyczący projektu,
- jest realizowany w Unii Europejskiej i/lub na terytoriach, na których

⁵ Zgodnie z rozporządzeniem LIFE „ponadnarodowy” oznacza jedynie współpracę między państwami członkowskimi oraz współpracę między państwami członkowskim a krajami trzecimi biorącymi udział w programie LIFE na podstawie art. 5 rozporządzenia LIFE. Chociaż działania poza UE lub w krajach i terytoriach zamorskich są możliwe na podstawie art. 6 rozporządzenia LIFE, nie przyniosą dodatkowych punktów w ramach niniejszego kryterium przyznania finansowania.

zastosowanie mają Traktaty i odpowiednie przepisy dorobku prawnego UE lub stanowi jeden z wyjątków przewidzianych w art. 5 i 6 rozporządzenia LIFE i określonych w wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020,

- odpowiada jednemu z następujących rodzajów projektów, które zdefiniowano w art. 2 lit. a), b), c) i h) rozporządzenia LIFE:
 - o „Projekty pilotażowe” oznaczają projekty, w których zastosowana zostaje technika lub metoda nigdzie wcześniej niestosowana lub nietestowana, zapewniająca potencjalne korzyści dla środowiska lub klimatu w porównaniu z istniejącymi najlepszymi praktykami, i która może zostać następnie zastosowana w podobnych sytuacjach na szerszą skalę.
 - o „Projekty demonstracyjne” oznaczają projekty polegające na zastosowaniu w praktyce, testowaniu, ocenie i rozpowszechnianiu działań, metodyk lub podejść, które są nowe lub nieznanne w określonym kontekście projektu, takim jak kontekst geograficzny, ekologiczny, społeczno-ekonomiczny, a które mogłyby być zastosowane w innym miejscu w podobnych okolicznościach.
 - o „Projekty dotyczące najlepszych praktyk” oznaczają projekty, które stosują odpowiednie, efektywne pod względem kosztów i nowoczesne techniki, metody i podejścia, biorąc pod uwagę szczególny kontekst projektu.
 - o „Projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji” oznaczają projekty mające na celu wspieranie komunikacji, rozpowszechniania informacji i zwiększania poziomu świadomości w zakresie podprogramu działań na rzecz środowiska.
- **nie** skupia się na badaniach ani budowaniu dużej infrastruktury
- **nie służy** finansowaniu środków kompensacyjnych wynikających ze zobowiązań na mocy prawa krajowego lub prawa EU.

Pełne wnioski powinny również być zgodne z kryteriami kwalifikowalności dotyczącymi poszczególnych obszarów priorytetowych:

- Projekty pilotażowe i demonstracyjne w ramach **obszaru priorytetowego Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami** muszą obejmować działania prowadzące do znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich dla przedmiotowych kwestii związanych z działaniami na rzecz środowiska i/lub klimatu.
- Projekty pilotażowe, demonstracyjne i projekty dotyczące najlepszych praktyk w ramach **obszaru priorytetowego Przyroda i różnorodność biologiczna** muszą przeznaczać przynajmniej 25% kwalifikowalnego budżetu na konkretne działania ochronne (przewiduje się ograniczone wyjątki w związku z określonymi potrzebami polityki, które zostaną wyraźnie określone w wytycznych dla wnioskodawców). Konkretno działania ochronne to takie działania, które przynoszą znaczące i wymierne skutki bezpośrednio dla przedmiotowych kwestii związanych ze środowiskiem i klimatem. W tym przypadku powinny prowadzić do poprawy lub spowolnienia/zatrzymania/odwrócenia procesu pogarszania się stanu ochrony lub stanu ekologicznego przedmiotowych gatunków, siedlisk, ekosystemów lub usług ekosystemowych.
- Projekty pilotażowe, demonstracyjne, projekty dotyczące najlepszych praktyk

lub projekty informacyjne, dotyczące zwiększenia świadomości i rozpowszechniania informacji w ramach **obszaru priorytetowego Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska** muszą obejmować działania prowadzące do znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich i pośrednich dla przedmiotowych kwestii środowiskowych przez spowodowanie znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich dla przedmiotowych kwestii związanych z zarządzaniem w zakresie środowiska, informacją lub zwiększaniem świadomości i rozpowszechnianiem informacji.

Wnioski, które nie są zgodne przynajmniej z jednym lub kilkoma z wymienionych powyżej kryteriów kwalifikowalności uznaje się za niewybrane i są one wykluczane z procedury oceny.

4) FAZA DOPUSZCZENIA LUB WYKLUCZENIA PEŁNEGO WNIOSKU

Wnioski są sprawdzane pod względem zgodności z ogólnymi kryteriami kwalifikowalności oraz kryteriami dopuszczalności i wykluczenia (zob. szczegółową listę pytań w ramach niniejszych zasad) w sposób opisany poniżej:

1. W stosownych przypadkach wymienione poniżej **podpisane deklaracje** (formularze **A3, A4, A6, A8**) należy wprowadzić w odpowiednich sekcjach generatora eProposal (zob. instrukcję w wytycznych dla wnioskodawców). Jeśli nie dostarczono tych deklaracji lub nie wskazano jasno wkładu finansowego w formularzu **A6**, wniosek może zostać wykluczony z dalszej procedury oceny. Podpisanie formularzy A3 i A4 potwierdza również, że beneficjenci nie znajdują się w jednej z sytuacji opisanych w art. 136 ust. 1 i 4 oraz art. 141 rozporządzenia finansowego UE.⁶
 - Przeskanowane i przesłane (w systemie eProposal) formularze aplikacyjne **A3 i A4** (tylko w przypadku jednego lub więcej współbeneficjentów) oraz **A6** (tylko w przypadku jednego lub więcej podmiotów współfinansujących) muszą zawierać podpisy wyraźnie określające status oraz imię i nazwisko podpisującego. Jeżeli status zobowiązania podmiotu współfinansującego na tym etapie „nie jest w pełni potwierdzony”, w deklaracji należy wyjaśnić obecny status zobowiązania.
 - W przypadku wniosków LIFE dotyczących przyrody i różnorodności biologicznej, jeśli będzie to wymagane (zob. wytyczne dla wnioskodawców), do systemu eProposal należy wgrać podpisany kompletny formularz **A8**, wypełniony przez właściwy organ ochrony przyrody państwa członkowskiego, w którym składany jest wniosek (w przypadku wielonarodowych wniosków – każdego państwa członkowskiego, którego dotyczy taki wniosek).
2. Formularz B1 (Krótki opis projektu) należy wypełnić w języku angielskim
3. Beneficjent koordynujący musi być prawnie zarejestrowany w UE.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012, OJ L 193, 30.7.2018, str.1.

Jeśli wniosek LIFE nie spełnia w pełni wszystkich powyższych kryteriów (np. brakuje obowiązkowych podpisów), Instytucja Zamawiająca najpierw wyśle wiadomość za pomocą generatora eProposal do beneficjenta koordynującego, wskazując brakujące formularze. Wnioskodawca jest zobowiązany codziennie sprawdzać, czy przez eProposal nie została wysłana nowa wiadomość.

Beneficjent koordynujący będzie miał **5 dni roboczych** na odpowiedź i dostarczenie brakujących lub niekompletnych dokumentów i formularzy za pomocą generatora eProposal. W wyjątkowych okolicznościach Instytucja Zamawiająca może przedłużyć ten termin.

Po zakończeniu tej procedury wszystkie wnioski LIFE, które nie spełnią w pełni wszystkich powyższych kryteriów, zostaną uznane za *niedopuszczalne* i wykluczone z procedury oceny.

5) FAZA FINANSOWA WYBORU PEŁNEGO WNIOSKU

Wnioski są sprawdzane pod względem zgodności z finansowymi kryteriami wyboru. Wnioski, które nie są zgodne z jednym lub więcej z wymienionych poniżej finansowych kryteriów wyboru uznaje się za niewybrane.

Krok A:

Wszyscy wnioskodawcy (beneficjenci koordynujący) inni niż podmioty publiczne muszą przedstawić, w postaci załączników do wniosku, dowody na to, że spełniają finansowe kryterium wyboru określone w art. 198 rozporządzenia finansowego (rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r.), mianowicie, że „Wnioskodawca musi posiadać stabilne i wystarczające źródła finansowania, aby utrzymać swoją działalność przez cały okres, na który dotacja została udzielona, oraz aby uczestniczyć w finansowaniu”. Dlatego beneficjenci koordynujący inni niż podmioty publiczne muszą dostarczyć niżej wymienione dokumenty administracyjne i finansowe w postaci załączników do wniosku LIFE. Należy zauważyć, że wspomniane załączniki będą wymagane przez Instytucję Zamawiającą, niezależnie od tego, czy są obowiązkowe lub fakultatywne dla danego rodzaju organizacji, zgodnie z ustawodawstwem krajowym w państwie członkowskim beneficjenta koordynującego:

- A. **„Uproszczone sprawozdanie finansowe LIFE”** dostarczone wraz z pakietem aplikacyjnym LIFE należy wypełnić i dołączyć do wniosku (przesłać) w postaci pliku Excel.
- B. Najnowszy **bilans** oraz **rachunek zysków i strat**. Dokument ten należy dołączyć do wniosku programu LIFE jako załącznik w postaci zeskanowanego pliku w formacie pdf, który można wydrukować w formacie A4. Jeśli beneficjent koordynujący jeszcze nie posiada bilansu oraz rachunku zysków i strat, ponieważ jego organizacja została dopiero niedawno utworzona, to musi przedstawić plan zarządzania/biznes plan (obejmujący przynajmniej przyszłe 12 miesięcy), zawierający dane finansowe opracowane zgodnie ze standardami wymaganymi przez ustawodawstwo krajowe.

Jeśli wkład całkowity UE, o który występuje się we wniosku, przekracza kwotę 750 000 euro, należy przedłożyć **raport z audytu** sporządzony przez zatwierdzonego audytora zewnętrznego, jeśli jest dostępny, ale zawsze w przypadku, gdy prawo krajowe przewiduje ustawy obowiązek

przeprowadzenia audytu.

Raport ten powinien potwierdzać rachunki za ostatni dostępny rok obrotowy.

Raport z audytu należy dołączyć do wniosku LIFE w postaci skanu pliku w formacie pdf, który można wydrukować na papierze w formacie A4. W przypadku nowo założonej organizacji dostarczone świadectwo audytora musi opierać się na planie zarządzania/biznes planie, w którym dane finansowe są przedstawione zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi.

We wszystkich innych przypadkach upoważniony przedstawiciel powinien podpisać **deklarację o zgodności rachunków**, którą przekazano w ramach pakietu aplikacyjnego programu LIFE, i należy ją dołączyć do wniosku. Deklaracja własna powinna potwierdzić zgodność rachunków za ostatni dostępny rok finansowy.

Wnioskodawca (beneficjent koordynujący), który sam zadeklarował, że jest podmiotem publicznym (w formularzu wniosku A2), musi przedstawić jako załącznik finansowy w pełni wypełnioną, podpisaną i datowaną „Deklarację podmiotu publicznego”. Załącznik ten jest dostępny jako oddzielny plik w formacie Word w pakiecie aplikacyjnym LIFE.

Jeśli we wniosku LIFE brakuje jednego lub więcej obowiązkowych załączników finansowych, Instytucja Zamawiająca najpierw wyśle wiadomość za pomocą generatora eProposal do beneficjenta koordynującego, wskazując brakujące załączniki.

Instytucja zamawiająca również wykorzysta ten okres, aby zażądać niezbędnych załączników finansowych i/lub dokumentacji uzupełniającej, jeśli ma jakiegokolwiek wątpliwości co do statusu jakiegokolwiek podmiotu publicznego.

Beneficjent koordynujący będzie miał 5 dni roboczych na odpowiedź i dostarczenie brakujących lub niekompletnych dokumentów i załączników za pomocą generatora eProposal. W wyjątkowych okolicznościach Instytucja Zamawiająca może przedłużyć ten termin.

Po zakończeniu tej procedury wszystkie wnioski LIFE, które nie spełnią w pełni wszystkich powyższych kryteriów, zostaną uznane za *niedopuszczalne* i wykluczone z procedury oceny.

Krok B:

Celem kontroli finansowej jest zweryfikowanie, czy spełniony jest warunek: „Wnioskodawca musi posiadać stabilne i wystarczające źródła finansowania, aby utrzymać swoją działalność przez cały okres, na który dotacja została udzielona, oraz aby uczestniczyć w finansowaniu”.

Instytucja Zamawiająca wykorzysta wszystkie informacje, którymi dysponuje, aby ocenić, czy wnioskodawca oraz współbeneficjenci spełniają kryteria wyboru i wykluczenia. Na podstawie art. 198 rozporządzenia finansowego⁷, wniosek zostanie odrzucony, jeśli oceniający będzie miał solidne dowody na to, że wniosek wpisuje się w jedną z następujących sytuacji:

- jeśli dostępne są informacje wskazujące, że beneficjent koordynujący i/lub jeden z współbeneficjentów (wbrew deklaracji dotyczącej wykluczenia)

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (OJ L 193, 30.7.2018, str.1).

znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i 4 oraz art. 141 rozporządzenia finansowego⁸;

- ustalenia audytów przeprowadzonych przez Instytucje Unii Europejskiej w odniesieniu do beneficjenta koordynującego i/lub jednego ze współbeneficjentów wyraźnie wykazały ich niezdolność do zastosowania się do przepisów administracyjnych regulujących dotacje Unii Europejskiej, w szczególności przepisów dotyczących programu LIFE;
- beneficjent koordynujący zalega z płatnością długu wobec Instytucji Zamawiającej w momencie złożenia wniosku.

W przypadku podmiotów prywatnych o charakterze komercyjnym lub niekomercyjnym:

- raport audytora lub poświadczony przez audytora bilans oraz rachunek zysków i strat dostarczony wraz z wnioskiem projektowym nie zawiera „opinii bez zastrzeżeń” na temat zdolności finansowej beneficjenta koordynującego⁹;
- w oparciu o test zdolności finansowej stwierdza się, że beneficjent koordynujący nie ma zdolności finansowej do pokrycia swojego udziału we współfinansowaniu w planowanym okresie realizacji projektu;
- w oparciu o test zdolności finansowej stwierdza się, że beneficjent koordynujący nie ma zdolności do zarządzania kwotami środków finansowych przewidzianymi w budżecie wniosku w planowanym okresie realizacji projektu.

Zdolność finansowa beneficjenta koordynującego i jego zdolność do zarządzania dużymi dotacjami unijnymi są oceniane w oparciu o dostarczone informacje finansowe.

Kontrola zdolności finansowej zostanie również przeprowadzona, aby ocenić, czy wymagana będzie gwarancja finansowa w celu całkowitego lub częściowego pokrycia płatności w ramach prefinansowania projektu. W szczególności gwarancji finansowej zawsze wymaga się w następujących przypadkach:

1) Wnioski **podmiotów prywatnych o charakterze komercyjnym**, jeśli nie zostaną spełnione co najmniej 2 z poniższych kryteriów:

1. stosunek całkowitej wysokości wnioskowanej dotacji podzielonej przez liczbę lat realizacji do kapitału własnego udziałowców jest niższy niż 1
2. stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań bieżących jest wyższy niż 1
3. stosunek ogólnego zadłużenia do aktywów ogółem jest niższy niż 0,8
4. osiągnięto dodatni zysk operacyjny.

2) Wnioski **podmiotów prywatnych o charakterze niekomercyjnym (organizacji pozarządowych)**, jeśli nie zostanie spełnione żadne z poniższych 3 kryteriów:

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (OJ L 193, 30.7.2018, str.1).

⁹ tj. oświadczenie, że audytor wykonał zadanie zgodnie z powszechnie przyjętymi standardami audytu oraz bez ograniczeń co do zakresu prac niezbędnych do wyrażenia opinii, że sprawdzane sprawozdania finansowe zostały sporządzone zgodnie z odpowiednimi lub powszechnie przyjętymi zasadami księgowości oraz że przedstawiają prawdziwy i uczciwy obraz sytuacji finansowej podmiotu oraz wyników jego działalności.

1. stosunek całkowitej wysokości wnioskowanej dotacji podzielonej przez liczbę lat realizacji do dotacji jest niższy niż 1
2. stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań bieżących jest wyższy niż 1
3. stosunek ogólnego zadłużenia do aktywów ogółem jest niższy niż 0,8

Wnioski podmiotów prywatnych o charakterze komercyjnym lub niekomercyjnym zostaną odrzucane, jeśli żadne z kryteriów nie zostanie spełnione, a stosunki będą w znacznym stopniu odbiegać od wyżej wskazanych progów.

III. SPORZĄDZENIE KOŃCOWEJ LISTY PROJEKTÓW REKOMENDOWANYCH DO FINANSOWANIA I DOPUSZCZONYCH DO FAZY REWIZJI ORAZ LISTY REZERWOWEJ

Po zakończeniu fazy przyznania finansowania Instytucja Zamawiająca sporządzi listę projektów rekomendowanych do finansowania oraz listę rezerwową, obejmującą najwyżej sklasyfikowane projekty, których nie można sfinansować z uwagi na dostępny budżet. Na listę rezerwową będzie przeznaczony dodatkowy 20% dostępnego budżetu LIFE. Obie listy będą składać się z list częściowych dla poszczególnych obszarów priorytetowych, tj. Przyroda i różnorodność biologiczna, Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami oraz Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska. Poszczególne listy częściowe zostaną sporządzone w oparciu o alokacje budżetowe przewidziane dla poszczególnych obszarów priorytetowych, zgodnie z decyzją Komisji w sprawie finansowania realizacji programu LIFE w roku 2020.

Jeśli wnioski zawarte na danej liście częściowej nie pozwolą na pełne wykorzystanie przyznanego budżetu, Instytucja Zamawiająca może przesunąć pozostałe fundusze na wnioski z innej listy częściowej.

Wnioski zostaną sklasyfikowane na podstawie ich ogólnej oceny punktowej oraz z uwzględnieniem następujących warunków określonych w rozporządzeniu LIFE:¹⁰

- A. *„Co najmniej 60,5% środków z budżetu przydzielonych na projekty wspierane poprzez dotacje na działania w ramach podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE przeznaczone jest na projekty wspierające ochronę przyrody i różnorodność biologiczną”. (art. 9 ust. 3).*
- B. *„Komisja zwraca szczególną uwagę na projekty ponadnarodowe, w przypadku których współpraca ponadnarodowa ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania ochrony środowiska i osiągnięcia celów w zakresie klimatu, oraz dąży do tego, by co najmniej 15% zasobów budżetowych na projekty było przeznaczanych na projekty ponadnarodowe” [...]” (fragment art. 19 ust. 7).*

Określając ostateczny przydział środków dostępnych dla projektów „tradycyjnych”, Instytucja Zamawiająca uwzględni dotacje przyznane na projekty przygotowawcze, projekty pomocy technicznej oraz projekty zintegrowane.

¹⁰ Zmienionego rozporządzeniem delegowanym w sprawie zwiększenia udziału środków na przyrodę i różnorodność biologiczną.

Przy ustalaniu ostatecznej listy projektów rekomendowanych do finansowania i listy rezerwowej w ramach podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE zostaną zastosowane następujące zasady dodatkowe:

- Wszystkie wnioski, które wyraźnie wspierają realizację celów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej wpisujących się w obszary priorytetowe „Przyroda i różnorodność biologiczna” i „Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska”, zostaną uwzględnione w ramach alokacji na poziomie 60,5% na ochronę przyrody i różnorodności biologicznej, łącznie z wszelkimi projektami złożonymi w obszarze „Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska” i dotyczącymi przede wszystkim kwestii przyrody i różnorodności biologicznej. Wnioski te będą oznaczone jako „przyrodnicze”.
- W przypadku wniosków na jednej liście częściowej (lub w razie potrzeby na wszystkich listach częściowych), które uzyskały taką samą ocenę punktową, pierwszeństwo będzie miał wniosek z najwyższą punktową oceną dopuszczającą¹¹ (jeśli ona też będzie taka sama, pierwszeństwo będzie miał wniosek z najwyższą europejską wartością dodaną¹²).

IV. DECYZJA W SPRAWIE OCENY I POWIADOMIENIE KOMITETU DS. LIFE

Po formalnej akceptacji (decyzji w sprawie oceny) wyników wyboru przez Instytucję Zamawiającą, wnioskodawcy zostaną oficjalnie powiadomieni o wynikach oceny ich wniosków oraz, w stosownych przypadkach, o przyczynach odmowy. O wynikach tych zostanie również powiadomiony Komitet ds. LIFE.

Wnioski znajdujące się na ostatecznej liście projektów rekomendowanych do finansowania w maksymalnej wysokości 100% dostępnego budżetu przejdą następnie do fazy rewizji.

Faza rewizji

Celem fazy rewizji jest wyjaśnienie w przypadku wniosków rekomendowanych do finansowania wszystkich otwartych kwestii dotyczących wykonalności, efektywności kosztowej i kwalifikowalności poszczególnych działań, zgodności z rozporządzeniem LIFE oraz warunkami ogólnymi wzoru umowy o dotację programu LIFE.

W fazie rewizji Instytucja Zamawiająca może zażądać od wnioskodawcy dostarczenia dalszych szczegółowych informacji dotyczących określonych aspektów wniosku i/lub wprowadzenia modyfikacji lub poprawek do pierwotnego wniosku. Zalecane korekty lub modyfikacje projektu nie powinny prowadzić do kwestionowania wyników już zakończonej oceny.

Wnioskodawca będzie miał **15 dni kalendarzowych** na odpowiedź na zadanie pytania.

Instytucja Zamawiająca prześle beneficjentowi koordynującemu wszystkie pytania

¹¹ Ogólna dopuszczająca ocena punktowa stanowi sumę ocen punktowych dla kryteriów przyznania finansowania nr 1, 2, 3 i 4.

¹² Suma ocen punktowych dla kryteriów przyznania finansowania nr 3, 4, 5 i 6.

i instrukcje w ramach fazy rewizji za pomocą generatora eProposal (zob. również wytyczne dla korzystania z skrzynki pocztowej generatora eProposal na stronie internetowej eProposal).

Wnioskodawcy nie mogą wprowadzać żadnych zmian w swoich wnioskach z wyjątkiem tych, których wymaga Instytucja Zamawiająca.

Należy zauważyć, że wysyłane do Wnioskodawcy w fazie rewizji pismo z pytaniami lub żądaniami zmiany wniosku nie niesie za sobą, po stronie Instytucji Zamawiającej, żadnych zobowiązań w zakresie ostatecznego finansowania wniosku. Ponadto w oparciu o otrzymane odpowiedzi Instytucja Zamawiająca nadal może podjąć decyzję o zmniejszeniu budżetu projektu, a nawet o wykluczeniu projektu z finansowania.

Do końca fazy rewizji wszystkie dopuszczone projekty powinny być w pełni spójne i zgodne z wymogami technicznymi i finansowymi rozporządzenia LIFE i umowy o dotację. Wnioskodawca, który uzyskał pozytywny wynik procesu rewizji, zostanie poproszony o dostarczenie **w pełni potwierdzonych** zobowiązań współbeneficjentów/podmiotów współfinansujących, opatrzonych oryginalnymi podpisami i pieczęciami w odpowiednich formularzach i załącznikach.

Wnioskodawcy nie powinni wprowadzać żadnych modyfikacji w poddanym rewizji wniosku po zakończeniu fazy rewizji, jeśli wyraźnie tego nie zażąda Instytucja Zamawiająca.

V. WYKORZYSTANIE WNIOSKÓW Z LISTY REZERWOWEJ

W wyniku procedury rewizji lub z powodu wycofania jednego lub kilku wniosków z wstępnej listy projektów rekomendowanych do finansowania, budżet współfinansowania LIFE może zostać udostępniony dla wniosków początkowo umieszczonych na liście rezerwowej, reprezentującej dodatkowe 20% środków wykraczających poza maksymalną kwotę 100% dostępnego budżetu.

Wnioski te zostaną wybrane na podstawie ich pozycji w klasyfikacji i pod warunkiem przeznaczenia 60.5% współfinansowania na wnioski oznaczone jako „przyrodnicze”.

Wybrane wnioski będą następnie poddane procedurze rewizji w celu zapewnienia pełnej zgodności z warunkami współfinansowania z programu LIFE.

Procedura może być przeprowadzona kilkakrotnie w celu pełnego wykorzystania dostępnego rocznego budżetu programu LIFE.

VI. PODPISANIE UMOWY O DOTACJĘ

Pod warunkiem przyjęcia przez Instytucję Zamawiającą decyzji o przyznaniu finansowania zostaną sporządzone i podpisane umowy o dotację między beneficjentem koordynującym i Instytucją Zamawiającą.

FORMULARZE SZCZEGÓŁOWEJ OCENY PEŁNEGO WNIOSKU W RAMACH PODPROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA

Faza otwarcia*

Kryteria otwarcia

1. Czy wniosek został złożony za pomocą generatora wniosków eProposal przed upływem wyznaczonego terminu?	Tak / Nie
2. Czy zastosowano odpowiednie formularze wniosku w eProposal dotyczące programu LIFE 2020?	Tak / Nie

* Wstępna kontrola zostanie przeprowadzona za pomocą generatora wniosków eProposal, a nie w bazie ESAP.

Faza przyznania finansowania¹³

1. Spójność techniczna i jakość

Przy ocenie tego kryterium należy uwzględnić następujące kwestie:

1. Czy dobrze opisano kontekst przed podjęciem działań (problemy i zagrożenia, stan działań przygotowawczych, w tym wcześniejsze testy/badania, zgody, zezwolenia itd.)?
2. Czy wykazano jasny związek logiczny między zagrożeniami/problemami, celami, planowanymi działaniami w projekcie i przewidywanymi rezultatami?
3. Czy działania są odpowiednie dla osiągnięcia określonych celów? Czy wniosek dokładnie określa sposób, czas, miejsce (mapy, jeśli to właściwe), przyczyny i wykonawców działań? Czy wszystkie działania bezpośrednio przyczyniają się do osiągnięcia celów projektu? Czy zostały odpowiednio wyrażone ilościowo? Czy odpowiedni interesariusze zaangażowani są w projektowanie i realizację działań?
4. Czy charakter projektu przedstawionego w pełnym wniosku nie różni się znacznie od jego charakteru przedstawionego w dokumencie koncepcyjnym, a zmiany celów, skład partnerstwa i planowane działania nie prowadzą do zakwestionowania oceny dokumencie koncepcyjnego?
5. Jeśli wniosek przewiduje zakup gruntu, w jakim stopniu wnioskodawca uwzględnił kryteria techniczne zakupu gruntu opisane w wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2019? Ponadto w przypadku zakupu gruntu, długoterminowej dzierżawy gruntu i jednorazowej opłaty kompensacyjnej: Czy do wniosku dołączono pismo od właściwego organu lub zarejestrowanego notariusza potwierdzające, że cena za hektar nie przekracza średniej ceny za tego typu grunt i lokalizację?
6. Czy opisano i wyrażono ilościowo przewidywane rezultaty projektu (np. efekty klimatyczne, efekty powielenia) zarówno w tabeli kluczowych wskaźników poziomu projektu, jak i w treści wniosku? Czy przewidziano monitorowanie efektów projektu **oraz** postępów w jego realizacji?
7. Czy struktury wykonawcze i zarządcze projektu są dobrze zorganizowane i kontrolowane przez beneficjenta koordynującego? Czy zaplanowano niezbędne środki (sprzęt, personel itd.) umożliwiające prawidłową realizację projektu?
8. Czy partnerstwo jest odpowiednie / wystarczające / kompetentne / spójne z celami i działaniami projektu? Czy wykorzystane środki techniczne i wiedza specjalistyczna są wystarczające dla realizacji projektu?

¹³ Należy zauważyć, że poniższa lista pytań ma charakter orientacyjny i nie jest wyczerpująca. Tekstem referencyjnym dla kryteriów przyznania finansowania powinien pozostać tekst zawarty w rozdziale 2 niniejszego dokumentu.

<p>9. Czy produkty dostarczalne, kamienie milowe i harmonogram są kompleksowe, realistyczne i spójne z przewidywanymi rezultatami? W szczególności, czy odpowiednio uwzględniono czas trwania działań przygotowawczych i procedury uzyskiwania zezwoleń, niekorzystne warunki pogodowe itd.? Czy odpowiednio zidentyfikowano ryzyka związane z wdrożeniem i działania awaryjne? Czy odpowiednio oceniono potencjalne trudności (wykonalność działań, potencjalne czynniki ryzyka itd.) oraz czy podjęto odpowiednie działania przygotowawcze, aby im zaradzić, np. poprzez wcześniejsze konsultacje z interesariuszami, plan awaryjny itd.? Czy przed realizacją projektu wymagane są jeszcze jakiegokolwiek zezwolenia, zgody i OOS lub czy są już dostępne?</p>
<p>10. W jakim stopniu wniosek zawiera jasną i realistyczną strategię komunikacji, wymiany doświadczeń, tworzenia sieci i rozpowszechniania informacji? Czy uwzględniono wszystkie obowiązkowe wymogi komunikacyjne? Czy działania te są prawidłowe i odpowiednio zaprojektowane w celu komunikacji oraz rozpowszechniania rezultatów i wiedzy zdobytej podczas realizacji projektu?</p>
<p>2. Spójność finansowa i jakość (w tym stosunek kosztu do efektu)</p>
<p>Przy ocenie tego kryterium należy uwzględnić następujące kwestie:</p>
<p>1. Czy budżet jest uzasadniony i spójny oraz czy koszty są adekwatne do planowanych działań i środków?</p>
<p>2. Czy planowane podejście jest efektywne pod względem kosztów? Czy projekt jest efektywny pod względem kosztów i zapewnia odpowiedni stosunek kosztu do efektu? W szczególności: Czy ogólna wielkość inwestycji jest zasadna z perspektywy przewidzianych wyników i efektów? W jakim stopniu wniosek wykazuje, że podczas jego przygotowania uwzględniono inne źródła finansowania przez UE? Czy istnieje ryzyko, że niektóre działania będą obowiązkowymi środkami kompensacji innych projektów (zgodnie z art. 6 dyrektywy siedliskowej) lub że niektóre ze środków współfinansowania będą pochodzić z obowiązkowych środków kompensacji w ramach innych projektów (zgodnie z art. 6 dyrektywy siedliskowej)?</p>
<p>3. Czy wszystkie kategorie kosztów (bezpośrednie koszty osobowe, koszty podróży i pobytu, koszty podwykonawstwa (również zwane „kosztami usług obcych”), koszty środków trwałych (amortyzacji), koszty infrastruktury i wyposażenia, koszty prototypu, koszty zakupu gruntu/długoterminowej dzierżawy gruntu/jednorazowych opłat kompensacyjnych za prawo użytkowania, koszty materiałów eksploatacyjnych oraz inne koszty są uzasadnione, należycie opisane, odpowiednio przypisane i zgodne z zasadami określonymi w wytycznych dla wnioskodawców LIFE oraz wzorem umowy o dotację LIFE (w szczególności z jej załącznikiem I – Warunki ogólne i załącznikiem X - Wytyczne finansowe i administracyjne) oraz rozporządzeniem LIFE (tj. czy nie są niekwalifikowalne)?</p> <p>W szczególności: czy koszty będą ustalone w wyniku przetargu, jeśli będzie to wymagane/możliwe? Czy koszty są uzasadnione w odniesieniu do warunków krajowych? Czy koszty zarządzania projektem są uzasadnione w odniesieniu do wielkości i ambicji projektu?</p>
<p>4. Czy przewidziane współfinansowanie jest zgodne z maksymalnym poziomem współfinansowania oraz czy podział środków z budżetu wśród interesariuszy jest uzasadniony? Czy wnioskowany wkład UE nie przekracza o ponad 10% jego wielkości w dokumencie koncepcyjnym?</p>
<p>5. Kwestie szczegółowe:</p> <p>5.1. Bezpośrednie koszty osobowe: Czy w przypadku wynagrodzeń urzędników służby cywilnej zastosowano zasadę „+2%”?</p> <p>5.2. Koszty usług obcych: Jeśli koszty usług obcych przekraczają 35% całkowitego budżetu projektu, czy przedstawiono spójne wyjaśnienie uzasadniające taki wysoki poziom podwykonawstwa?</p>

3. Europejska wartość dodana: wielkość i jakość wsparcia dla realizacji szczegółowych celów obszarów priorytetowych podprogramu działań na rzecz środowiska programu LIFE

Przy ocenie tego kryterium należy uwzględnić następujące kwestie:

1. W jakim stopniu projekt przyczynia się do realizacji będących przedmiotem projektu szczegółowych celów obszaru priorytetowego określonego w art. 10, 11 i 12 rozporządzenia LIFE oraz priorytetu tematycznego określonego w załączniku III do rozporządzenia LIFE? W jakim stopniu projekt przyczynia się do realizacji jednego lub kilku szczegółowych komplementarnych celów obszarów priorytetowych podprogramu działań na środowiska programu LIFE określonych w art. 10, 11 i 12 rozporządzenia, które są komplementarne wobec priorytetu tematycznego będącego głównym przedmiotem projektu?
2. W jakim stopniu (do momentu zakończenia projektu oraz w porównaniu z szacowanym lub zmierzonym stanem zastanym na początku realizacji projektu) projekt osiąga konkretne, realistyczne i wyrażone ilościowo efekty środowiskowe (w stosownych przypadkach, również w trakcie cyklu życia projektu)?

4. Europejska wartość dodana: Trwałość (możliwość kontynuacji, powielania, przenoszenia)

Przy ocenie tego kryterium należy uwzględnić następujące kwestie:

1. Czy wniosek w sposób przekonujący wykazuje, że planowane rozwiązania i związane z nimi przewidywane skutki społeczne i ekonomiczne będą kontynuowane, powielane i/lub przenoszone po zakończeniu projektu? Czy jest to uzasadnione wystarczająco ambitną, a jednocześnie wiarygodną strategią i planem działań mającymi na celu osiągnięcie masy krytycznej i doprowadzenie do szerszego wykorzystania rezultatów projektu w trakcie jego realizacji i/lub w średnim i długim okresie po jego zakończeniu?
2. W jakim stopniu planowane podejście wykracza poza transfer wiedzy i tworzenie sieci i obejmuje praktyczne zastosowanie rozwiązań opracowanych lub stosowanych w projekcie poza okresem realizacji projektu, w innym miejscu lub w innym celu?
3. Czy przewidziano działania zapewniające finansowanie po zakończeniu projektu? Czy w projekcie przewidziano, że rozwiązania planowane w ramach projektu przyniosą oszczędności i/lub dochód?

5. Europejska wartość dodana: Wsparcie dla realizacji tematyki projektów

Przy ocenie tego kryterium należy uwzględnić następujące kwestie:

1. Czy w odniesieniu do obszarów priorytetowych *Przyroda i różnorodność biologiczna* („NAT”) i *Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska* („GIE”) projekt jasno i całkowicie wpisuje się w jeden (lub maksymalnie dwa) z tematów projektów w wybranym obszarze priorytetowym? Czy zostało to jasno opisane w odpowiednim formularzu? Czy główne działania w ramach projektu wyraźnie skupiają się na przedmiotowych tematach projektów?
2. Czy w odniesieniu do obszaru priorytetowego *Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami* („ENV RE”) projekt jasno i całkowicie wpisuje się w jeden (lub maksymalnie dwa) z tematów projektów w wybranym obszarze priorytetowym? Czy główne działania w ramach projektu wyraźnie skupiają się na przedmiotowych tematach projektów? Jeśli tak, to czy przedstawiono jasne uzasadnienie, że rozwiązania (tj. techniki, metody, działania, metodyki lub podejścia w rozumieniu art. 2 rozporządzenia LIFE) dla przedmiotowego problemu środowiskowego są nowe lub nieznanne w Unii Europejskiej?

6. Europejska wartość dodana: Synergie (w tym wielofunkcyjność i integracja/komplementarność), zielone zamówienia publiczne, oznakowanie ekologiczne oraz wykorzystanie wyników badań finansowanych przez UE) i ponadnarodowość

Przy ocenie tego kryterium należy uwzględnić następujące kwestie:

1. W jakim stopniu projekt (choćby skupia się na jednym obszarze) obejmuje wielozadaniowy mechanizm realizacji i konkretne działania w celu stworzenia synergii z innymi politykami UE (np. w zakresie zatrudnienia i rozwoju, integracji społecznej) oraz mechanizmami finansowania bez uszczerbku dla realizacji celów projektu?
2. W jakim stopniu projekt włącza określone cele środowiskowe do innych obszarów

<p>polityki Unii i/lub osiąga komplementarność wobec nich? Czy jasno określono te obszary polityki i przewidywane wsparcie dla nich w ramach projektu? Czy odpowiedni twórcy polityki zostali odpowiednio zaangażowani? Czy przewidziano odpowiednie działania w celu zapewnienia integracji i/lub komplementarności? Czy odpowiednio określono jakościowy i ilościowy wpływ na inne obszary polityk? Czy zidentyfikowano i wyrażono ilościowo konkretne korzyści społeczne i ekonomiczne?</p>
<p>3. Czy konsorcjum projektowe zobowiązuje się stosować zielone zamówienia publiczne i/lub preferować korzystanie z produktów i/lub usług objętych oficjalnie uznanymi programami oznakowania ekologicznego, takimi jak europejskie oznakowanie ekologiczne ekologiczne¹⁴ podczas realizacji projektu? Czy zamierzenia te wspiera jasny mechanizm realizacji?</p>
<p>4. Czy wniosek przewiduje wykorzystanie wyników unijnych programów badań naukowych i innowacji, w szczególności projektów w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczących środowiska i klimatu finansowanych w ramach programu „Horyzont 2020” lub poprzednich programów ramowych? Czy odpowiednio przedstawiono przewidziane do wykorzystania wyniki badań naukowych? Czy przekonująco przedstawiono sposób ich wykorzystania w celu realizacji projektu LIFE? Czy odpowiednio udokumentowano wartość dodaną wynikającą z ich wykorzystania?</p>
<p>5. Czy przewidziano ponadnarodową współpracę między państwami członkowskim UE? Czy przedstawiono wystarczające dowody wskazujące, że wartość dodana wynikająca z podejścia ponadnarodowego przyczynia się do osiągnięcia celów projektu? Czy działania w ramach projektu obejmują zakres ponadnarodowy? Czy wdrożono partnerstwo wielokrajowe?¹⁵</p>

Kryteria kwalifikowalności dla pełnego wniosku

1. Ogólne kryteria dla wszystkich komponentów programu LIFE	
<p>1. Wniosek odpowiada odpowiednim kategoriom projektów ujętym w art. 2 lit. a), b), c) lub h) rozporządzenia LIFE i ma na celu realizację odpowiednich celów programu LIFE określonych w art. 3 oraz art. 9, 10, 11 i 12 rozporządzenia LIFE.</p>	Tak/Nie
<p>2. Wniosek nie skupia się jedynie na badaniach naukowych i wyklucza budowę dużej infrastruktury.</p>	Tak/Nie
<p>3. Wniosek nie finansuje środków kompensacyjnych wynikających z obowiązków na mocy prawa krajowego lub unijnego.</p>	Tak/Nie
<p>4. Projekt jest realizowany w Unii Europejskiej i/lub na terytoriach, na których zastosowanie mają Traktaty i odpowiednie przepisy dorobku prawnego UE lub stanowi jeden z wyjątków przewidzianych w art. 5 i 6 rozporządzenia LIFE i określonych w wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020.</p>	Tak/Nie
<p>5. Docelowe efekty są już mierzalne i zmierzone lub modelowane na podstawie pomiarów w okresie realizacji projektu.</p>	Tak/Nie
2. Zdolność operacyjna uczestników projektu	

¹⁴ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>

¹⁵ Zgodnie z rozporządzeniem LIFE „ponadnarodowy” oznacza jedynie współpracę wśród państw członkowskich oraz współpracę pomiędzy państwami członkowskim a krajami trzecimi biorącymi udział w programie LIFE na podstawie art. 5 rozporządzenia LIFE. Chociaż działania poza UE lub w krajach i terytoriach zamorskich są możliwe na podstawie art. 6 rozporządzenia LIFE, nie przyniosą dodatkowych punktów w ramach niniejszego kryterium przyznania finansowania.

1. Przedstawiono wyraźne dowody potwierdzające, że wnioskodawcy dysponują posiada kompetencje zawodowe i kwalifikacje potrzebne do realizacji projektu.	Tak/Nie
3. Szczególne kryteria dla poszczególnych komponentów programu LIFE	
<i>3.1 Kryteria stosowane do wszystkich wniosków LIFE w zakresie przyrody i różnorodności biologicznej</i>	
1. Co najmniej 25% budżetu projektu przeznacza się na konkretne działania ochronne lub alternatywnie projekt odpowiada jednemu z wyjątków wskazanych w punkcie 2.4.1 wytycznych dla wnioskodawców LIFE 2020 – Przyroda i różnorodność biologiczna.	Tak/Nie Nie dotyczy
2. Przedmiotem projektu jest ochrona nieudomowionych autochtonicznych gatunków albo odmian roślin lub zwierząt, albo naturalnych lub półnaturalnych siedlisk lub ekosystemów.	Tak/Nie Nie dotyczy
<i>3.2 Kryterium stosowane tylko do wniosków LIFE w zakresie przyrody</i>	
1. Planowane działania mają na celu realizację celów dyrektyw ptasiej i siedliskowej, a w szczególności obejmują środki ochrony gatunków i/lub typów siedlisk wymienionych w załącznikach do dyrektywy siedliskowej lub ptasiej, w stosownych przypadkach w ramach sieci Natura 2000.	Tak/Nie
<i>3.3 Kryterium stosowane tylko do wniosków LIFE w zakresie różnorodności biologicznej</i>	
1. Planowane działania mają na celu osiągnięcie celów 2-5 komunikatu „Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny - unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.” (COM(2011) 244).	Tak/Nie
<i>3.4 Kryteria stosowane tylko do wniosków LIFE w zakresie ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami</i>	
1. Demonstracyjny i/lub pilotażowy charakter projektu został wyraźnie nakreślony w odpowiednim formularzu B2 i/lub B3 w eProposal.	Tak/Nie
2. Planowane działania prowadzą do znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich dla przedmiotowych kwestii środowiskowych.	Tak/Nie
<i>3.5 Kryterium stosowane tylko do wniosków LIFE w zakresie zarządzania i informacji w zakresie środowiska</i>	
1. Wniosek obejmuje działania prowadzące do znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich lub pośrednich dla przedmiotowych kwestii środowiskowych przez spowodowanie znaczących i wymiernych skutków bezpośrednich dla przedmiotowych kwestii związanych z zarządzaniem i informacją w zakresie klimatu i/lub w zakresie zwiększania świadomości i rozpowszechniania informacji.	Tak/Nie

Kryteria dopuszczalności	
1. Podpisane formularze aplikacyjne A3, A4, A6 i A8 (stosownie do okoliczności) zostały przesłane za pomocą generatora wniosków.	Tak/Nie
2. Streszczenie w języku angielskim zostało dostarczone w formularzu B1.	Tak/Nie
3. Formularze wniosku zostały wypełnione w urzędowym języku UE.	Tak/Nie
4. Beneficjent koordynujący jest prawnie zarejestrowany w UE.	Tak/Nie

Faza finansowa wyboru

Kryteria finansowe wyboru	
<p>1. Poniższe obowiązkowe załączniki przesłano za pomocą generatora wniosków eProposal w wymaganym formacie elektronicznym:</p> <p>W przypadku beneficjentów koordynujących niebędących podmiotami publicznymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „uproszczone sprawozdanie finansowe LIFE” • najnowszy bilans oraz rachunek zysków i strat (lub jeśli organizacja wnioskodawcy została dopiero niedawno utworzona, to musi przedstawić plan zarządzania/biznes plan obejmujący przynajmniej przyszłe 12 miesięcy), • raport z audytu sporządzony przez zatwierzonego audytora, potwierdzający zgodność rachunków za ostatni dostępny rok finansowy, jeśli wkład UE, o który występuje się we wniosku, przekracza 750 000 euro, ale zawsze w przypadku, gdy prawo krajowe przewiduje ustawowy obowiązek przeprowadzenia audytu. We wszystkich innych przypadkach podpisana przez upoważnionego przedstawiciela deklaracja o zgodności rachunków (jej szablon przedstawiono w pakiecie aplikacyjnym), potwierdzająca zgodność rachunków za ostatni dostępny rok finansowy. <p>W przypadku beneficjentów koordynujących będących podmiotami publicznymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypełniona, podpisana i datowana „Deklaracja podmiotu publicznego”. 	Tak/Nie
2. Wszyscy beneficjenci wypełnili deklarację, że nie znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 136 ust. 1 i 4 oraz art. 141 rozporządzenia finansowego UE.	Tak/Nie
3. Zgodnie z dostępnymi informacjami, beneficjent koordynujący jest w dobrej sytuacji finansowej (w oparciu o rachunek zysków i strat, bilans, raport z audytu/deklarację).	Tak/Nie
4. Zgodnie z dostępnymi informacjami beneficjent koordynujący ma zdolność do sfinansowania projektu i/lub zarządzania środkami finansowymi przewidzianymi w planowanym budżecie w planowanym okresie realizacji projektu.	Tak/Nie
5. Wszyscy beneficjenci wnoszą wkład do budżetu projektu.	Tak/Nie
6. Żaden beneficjent nie widnieje w systemie wczesnego wykrywania i wykluczania Instytucji Zamawiającej.	Tak/Nie